

Dosarul nr. 2ra-500/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. I. Pulbere)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.A.Panov, I.Țurcan, L.Pruteanu)

DECIZIE

16 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Roman Zvezdenko, reprezentat de avocatul Augustin Procopovici,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Roman Zvezdenko împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 10 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 02 octombrie 2019, avocatul Augustin Procopovici acționând în numele și interesele reclamantului Roman Zvezdenko a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, solicitând constatarea încălcării art. 5§1, 5§ 2, 6§2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a sumei de 200 000 lei pentru repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii a invocat că, în octombrie 2016, Roman Zvezdenko era angajat în cadrul Postului Vamal Sculeni al Biroului Vamal Ungheni în funcția de inspector superior.

La 21 octombrie 2016, Centrul Național Anticorupție a dispus începerea urmăririi penale în baza indicilor infracțiunii prevăzute de art. XXXXX Cod penal pe faptul coruperii pasive săvârșită cu extorcare de bunuri de două sau mai multe persoane.

Drept temei a servit sesizarea cetățeanului Postolache Dumitru, care în perioada 2011 - august 2016 a activat în cadrul Biroului vamal Ungheni, prin care

a invocat, că șeful Biroului Vamal Ungheni, Manoli Victor, împreună cu subalternii săi, Parfene Veaceslav - șef adjunct al Biroului vamal Ungheni, Zadic Maxim - șef al postului vamal Sculeni (auto) și șefii de tură Murguleț Veronica, Veriga Serghei, Scifos Igor și Briciuc Eugeniu, prin intermediul inspectorilor vamali care activează în acest post vamal, care la moment nu era cunoscut, pretind și extorcă mijloace bănești de la persoanele supuse controlului vamal pe parcursul turelor din care făceau parte, pentru a grăbi desfășurarea controalelor, precum și pentru efectuarea controalelor superficiale.

A menționat reclamantul că pe data de 13 decembrie 2016 a fost reținut de către ofițerii Direcției generale teritoriale „Nord” a Centrului Național Anticorupție pe motiv că „există o bănuială rezonabilă ce presupune riscul eschivării lui Roman Zvezdenco de la urmărirea penală și judecată conform art. 166 al. (3) Cod de Procedură Penală.”

A relatat că la 13 decembrie 2016, prin Ordonanța Direcției generale teritoriale „Nord” a Centrului Național Anticorupție, Roman Zvezdenco a fost recunoscut bănuit, fiindu-i incriminată infracțiunea prevăzută de art. XXXXX Codul Penal.

A declarat că la 14 decembrie 2016, Procuratura Anticorupție l-a învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. XXXXX Cod penal.

La 14 decembrie 2016, Procuratura Anticorupție a înaintat un demers la Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, prin care a solicitat arestarea preventivă a lui Roman Zvezdenco pe un termen de 30 de zile.

Prin încheierea Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 15 decembrie 2016 a fost admis demersul procurorului, dispunându-se aplicarea măsurii preventive sub formă de arest, în privința lui Roman Zvezdenco, pe un termen de 20 zile.

La data de 16 decembrie 2016 avocatul a depus recurs în interesele lui Roman Zvezdenco solicitând anularea încheierii Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 15 decembrie 2016.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2016, recursul avocatului a fost respins ca nefondat.

La 2 ianuarie 2017, când a expirat termenul de arest aplicat prin încheierea Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 15 decembrie 2016, Roman Zvezdenco a fost eliberat.

A susținut că prin scrisoarea nr. 1660 din 15 mai 2019, Procuratura Anticorupție a informat avocatul despre emiterea Ordonanței de clasare din 23 februarie 2018 a cauzei penale nr. XXXXX cu scoaterea lui Roman Zvezdenco de sub urmărirea penală.

A invocat reclamantul că detenția sa din 13 decembrie 2016 și pînă la 02 ianuarie 2017 a fost contrară art. 5 § 1 lit. c) din Convenție deoarece autoritățile naționale au reținut și au arestat reclamantul fără ca să existe o bănuială rezonabilă că acesta să fi comis infracțiunea care îi este imputată.

Apărarea a avut acces la probele care au stat la baza demersului acuzării privind aplicarea măsurii preventive arestul, și anume proces-verbal de primire a denunțului din 13 octombrie 2016, proces-verbal de audiere a martorului Postolachi Dumitru din 13 octombrie 2016, proces-verbal de audiere a martorului Borș Ion din 28 noiembrie 2016, proces-verbal de audiere a martorului Umaniuc

Octavian din 12 decembrie 2016. Respectiv probe conțin informație cu referire la persoane concrete, iar Roman Zvezdenko nu este menționat.

A invocat că nu este clar prin care probe a devenit cunoscut numele reclamantului pentru ca acesta să fie reținut și arestat. Astfel, organul de urmărire penală a inclus numele reclamantului în lista persoanelor bănuite fără o declarație a martorilor sau orice alte probe care să-l indice pe reclamant.

Despre relevanța și concludența probelor prezentate de acuzare, referitor la cazul lui Roman Zvezdenko, nu se vorbește nici în încheierea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 15 decembrie 2016 nici în decizia Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2016.

A considerat că informația existentă în cauză nu poate „convinge un observator obiectiv că persoana în cauză ar fi putut săvârși infracțiunea”. Acuzarea nu a prezentat nici o probă, care să susțină o bănuială rezonabilă că reclamantul a săvârșit o infracțiune.

A declarat că a existat o încălcare a art. 5 § 3 din Convenție deoarece arestarea preventivă a reclamantului nu s-a bazat pe motive „relevante și suficiente”. Instanțele judecătorești naționale, atunci când au dispus detenția reclamantului, au citat părți ale legislației relevante fără a arăta motivele pentru care ele au considerat întemeiate acuzațiile că reclamantul putea să se ascundă sau să comită alte infracțiuni.

A specificat că a existat o încălcare a art. 6 § 2 din Convenție deoarece în decizia Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2016, vinovăția reclamantului în comiterea infracțiunii imputate e considerată ca și dovedită.

Astfel, în decizia Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2016, în p. 12, este statuat: „Instanța de recurs verificând totalitatea probelor și materialelor prezentate de către procuror în cadrul procesului judiciar în instanța de fond, consideră că procurorul a prezentat suficiente probe concludente, verosimile și pertinente, ce atestă pe deplin comiterea infracțiunii prevăzută de art. 324 alin. (2) lit. b), c) Cod penal.” Deci nu se vorbește despre o bănuială rezonabilă, dar despre o atestare deplină a comiterii infracțiunii.

A menționat reclamantul Roman Zvezdenko asupra faptului că, fiind supus urmăririi penale, i-au fost cauzate suferințe neîntemeiate fizice și psihice, i-a fost discreditată onoarea, demnitatea și reputația profesională a persoanei.

A susținut că, la 13 decembrie 2016, când a fost reținut de către ofițerii Direcției Generale Teritoriale „Nord” a Centrului Național Anticorupție, a suferit anxietatea și stres, care au fost amplificate de faptul că a fost pentru prima dată când reclamantul a fost privat de libertate. Stresul a fost intensificat prin spontaneitatea reținerii, până la acel moment necunoscând despre faptul că este cercetat în vreo cauză penală.

A indicat că a urmat privarea sa de libertate timp de douăzeci de zile, iar aflarea sa în detenție i-a amplificat starea de anxietate și stres.

Reclamantul a reiterat asupra faptului că pe lângă faptul că era lipsit de libertate, a suferit moral din cauza că avea la libertate soție și doi copii care au rămas fără mijloace de existență. A menționat că suferința soției și a copiilor i-a cauzat neliniște sufletească.

Prin încheierea din 21 ianuarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost atras ca intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova.

Prin hotărârea din 18 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 10 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către avocatul Augustin Procopovici ce acționează în interesele lui Roman Zvezdenco și s-a menținut hotărârea din 18 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 01 februarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Roman Zvezdenco, reprezentat de avocatul Augustin Procopovici a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat ca temei de recurs art. 432 alin. (2) lit. a), c) Cod de procedură civilă.

Instanțele ierarhic inferioare au interpretat eronat prevederile Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Relatează că instanța de apel a invocat faptul că Zvezdenco Roman nu a obținut calitatea procesuală de condamnat, însă recurentul nu a invocat acest fapt, dar a invocat art. 3 alin. (1) lit. a) potrivit căruia este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală și art. 6 lit. b din Legea nr. 1545: scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

Precizează că, instanța de apel a menționat că art. 3 din Legea nr. 1545 prevede necesitatea unui act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

Or, conform alin. (2) al art. 3 prevede că prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere.

Notează că, art. 2 alin. (1) prevede două tipuri de acțiuni ilicite: - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori); - fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

Specifică că, scopul Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, care rezultă clar din prevederile sale (inclusiv din art. 3 și 6, care într-adevăr sunt indisolubile, la fel ca și restul

prevederilor din legea respectivă), este de a repara prejudiciul material și moral cauzat persoanelor atrase la răspundere penală, care sau dovedit a fi nevinovate.

În concluzie accentuiază că instanțele ierarhic inferioare au respins acțiunea prin urmare a fost încălcat art. 13 CEDO, deoarece rezultă că remediul oferit de Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 este unul ineficient.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de declarare a recursului instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei din 10 noiembrie 2020 la data de 29 decembrie 2020 (f.d.167). Prin urmare, cererea de recurs declarată la 01 februarie 2021, se consideră depusă în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 19 mai 2021 a considerat recursul declarat de Roman Zvezdenko, reprezentat de avocatul Augustin Procopovici admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul cu casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele cauzei rezultă că, făcând uz de remediul intern, în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, Roman Zvezdenko, prin acțiunea formulată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova a solicitat constatarea încălcării art. 5§1, 5§ 2, 6§2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a sumei de 200 000 lei cu titlu de prejudiciului moral cauzat.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de către Roman Zvezdenko, reprezentat de avocatul Augustin Procopovici, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea din 18 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Astfel, instanțele de judecată ierarhic inferioare au stabilit că în temeiul pct. 2 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 24.12.2012 „condamnat este persoana în privința căreia a rămas definitivă hotărârea instanței de judecată prin care acesta a fost condamnat la o pedeapsă penală privativă de libertate”, în fapt în privința reclamatului o asemenea hotărâre judecătorească nu există.

Reclamantul nu a fost atras la răspundere penală ilegal, nici nu a obținut calitatea procesuală de condamnat. Mai mult ca atât, reclamantul Roman Zvezdenko a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. XXXXX Cod penal, însă ulterior după efectuarea acțiunilor de urmărire penală pe dosar s-a stabilit că în acțiunile acestuia lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii pentru care a fost pus sub învinuire și prin Ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție din 23 februarie 2018, Roman Zvezdenko fost scos de sub urmărire penală.

Acest fapt nu denotă faptul că, organul de urmărire penală a admis careva acțiuni ilicite și anume scopul urmăririi penale este de a colecta probele necesare cu privire la existența infracțiunii și identificarea făptuitorului.

De altfel, existența în speța dată a unei ordonanțe emisă de organul de urmărire penală privind recunoașterea persoanei în calitate de bănuț/învinuit și a ordonanței de scoatere a persoanei de sub urmărire penală, nu denotă faptul că organul de urmărire penală a admis careva acțiuni ilicite, or, efectuarea măsurilor operative de investigație este obligația organului de urmărire penală, care are drept scop de a descoperi circumstanțele și persoana care a comis infracțiunea.

Astfel, instanța de apel a evedențiat că, în speța dată nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil al judecătorului de instrucție, sau al organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală (cerință prevăzută de Legea nr.1545, art.3).

În ceea ce privește încasarea prejudiciului moral, instanța de apel a menționat că conform prevederilor legislației în vigoare (pct.3 a Hotărârii Plenului CSJ nr. 9 din 09.10.2006) „prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale,

secretul de familie și personal), prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale (dreptul de a folosi propriul nume, dreptul de autor)”.

Pentru aplicabilitatea dispozițiilor Legii nr. 1545-XIII din 25.02.1998, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale și morale cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, ale instanței judecătorești urmează să existe și să fie întrunite cumulativ (minim o condiție), atât a circumstanțelor prevăzute la art. 6 „dreptul la repararea prejudiciului” cât și de art. 3 „cazurile de recuperare a prejudiciului”. Astfel, normele în cauză sunt indisolubile și nu pot fi aplicate în mod separat.

Instanța de apel a concluzionat că acțiunea reclamantului Roman Zvezdenko în ce privește încasarea prejudiciului moral din bugetul de stat poate fi calificată ca una ilegală, nefondată și abuzivă în condițiile în care pretențiile acestuia nu se regăsesc a fi reglementate expres de dispozițiile prevăzute de Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998.

Instanța de recurs constată, însă, că instanțele de judecată ierarhic inferioare la adoptarea hotărârilor sale au interpretat eronat normele de drept material și au dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

Potrivit art. 2 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, prin acțiuni ilicite se înțeleg -acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

Conform art. 3 alin.(1) lit. a) al aceeași Legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală. Iar, potrivit alin.(2) al aceluiași articol, prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Iar, art. 6 din aceeași lege statuează că, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

- a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare;
- b) *scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare;*
- c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;
- d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor

organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Așadar, se va nota că, în interpretarea corectă a acestor prevederi legale, dreptul persoanei la repararea prejudiciului material și moral va apărea, inclusiv în situația *tragerii ilegale la răspundere penală și scoaterii persoanei de sub urmărire penală*.

La caz, prin prisma acestor constatări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evidențiază că, la 13 decembrie 2016 Roman Zvezdenco a fost reținut de către ofițerii Direcției generale teritoriale „Nord” a Centrului Național Anticorupție și tot la 13 decembrie 2016, prin Ordonanța Direcției generale teritoriale „Nord” a Centrului Național Anticorupție, a fost recunoscut bănuit, fiindu-i incriminată infracțiunea prevăzută de art. XXXXX din Codul Penal.

La 14 decembrie 2016, Procuratura Anticorupție i-a înaintat învinuirea lui Roman Zvezdenco în comiterea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. XXXXX Cod penal.

Tot, la 14 decembrie 2016, Procuratura Anticorupție a înaintat un demers la Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, prin care a solicitat arestarea preventivă a lui Roman Zvezdenco pe un termen de 30 de zile.

Prin încheierea Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 15 decembrie 2016 a fost admis demersul procurorului, dispunându-se aplicarea măsurii preventive sub formă de arest, pe un termen de 20 zile, în privința lui Roman Zvezdenco.

La data de 16 decembrie 2016 avocatul Augustin Procopovici a depus recurs în interesele lui Roman Zvezdenco solicitând anularea încheierii Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 15 decembrie 2016, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2016, recursul a fost respins ca nefondat.

La 2 ianuarie 2017, când a expirat termenul de arest aplicat prin încheierea Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 15 decembrie 2016, Roman Zvezdenco a fost eliberat.

Este cert și faptul că prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție din 23 februarie 2018, Roman Zvezdenco a fost scos de sub urmărire penală și clasată cauza penală nr. XXXXX, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii (f. d.56-76).

În acest context, instanța de recurs notează că actele cauzei denotă indubitabil tragerea ilegală la răspundere penală a lui Roman Zvezdenco și scoaterea de sub urmărire penală a acestuia, cu clasarea cauzei penale, în temeiul art. 275 pct. 3 Cod de procedură penală, din motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, ca urmare și dreptul lui Roman Zvezdenco de a solicita de la stat, prin prisma Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, repararea prejudiciului cauzat.

Or, caracterul ilegal a organului de urmărire penală se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nicio persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere.

Astfel, în materia pretinselor violări, art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, sub aspectul său penal, definește acuzatul ca fiind bănuitul, învinuitul și inculpatul.

Mai mult, CtEDO în jurisprudența sa constantă a dat o definiție „acuzăției” în materie penală arătând că aceasta reprezintă notificarea oficială, ce emană de la o autoritate competentă, a faptului că unei persoane i se impută săvârșirea unei fapte penale, ceea ce înseamnă producerea unor consecințe importante privitoare la persoana astfel suspectată (cauza *Serves vs Franța* 1997-VI §42).

Ca urmare, în speță, recunoașterea lui Roman Zvezdenco în calitate de învinuit, cu scoaterea ulterioară a acestuia de sub urmărire penală, echivalează cu tragerea ilegală la răspundere penală.

Față de toate aceste considerente, este evident că instanțele de judecată ierarhic inferioare într-un mod eronat au concluzionat că Roman Zvezdenco nu a fost supus niciuneia din acțiunile sau măsurile prevăzute la art. 3 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Or, contrar concluziei instanțelor de judecată ierarhic inferioare, prevederile art. 3 alin. (1) lit. a) din legea menționată, stabilesc expres repararea prejudiciului material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma tragerii ilegale la răspundere penală.

De altfel, instanțele de judecată ierarhic inferioare cu interpretarea eronată a prevederilor art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, au conchis că repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești are loc în cazul încetării urmăririi penale, pe când în privința lui Roman Zvezdenco a fost emisă ordonanță de scoatere de sub urmărire penală.

Și asta deoarece, prevederile art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prevăd dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege inclusiv și în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală.

Mai cu seamă că dispozițiile art. 284 alin. (1) și (2) pct. 2 Cod de procedură penală, indică cert că scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată. Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală are loc când aceasta este bănuit sau învinuit și se constată că există vreuna din circumstanțele prevăzute la art. 275 pct. 1)–3), inclusiv dacă fapta constituie o contravenție.

Deasemenea, instanțele de judecată ierarhic inferioare într-un mod greșit au reținut la caz și faptul că în speța dată nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

Ca urmare, instanța de recurs constată că, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au calificat corect din punct de vedere juridic acțiunea cu care au fost investite, fapt ce a dus la emiterea unei soluții greșite.

Sintetizând cele reliefate supra, se impune admiterea cererii de chemare în judecată a lui Roman Zvezdenco cu privire la repararea prejudiciului moral în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a

prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în cauză fiind cert constatat faptul tragerii ilegale la răspundere penală a lui Roman Zvezdenco în cauza penală nr. XXXXX.

Ce ține de cuantumul despăgubirii prejudiciului moral solicitat de către Roman Zvezdenco, instanța de recurs va ține cont de prevederile art. 11 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, potrivit căruia mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare:

- a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă;
- b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată;
- c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei;
- d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată;
- e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei;
- f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice;
- g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate;
- h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

Totodată, în lumina jurisprudenței CtEDO, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral, este criteriul echității. Modul de acordare a satisfacției echitabile, trebuie determinat în raport cu prejudiciul moral suferit, gravitatea acestuia, importanța și consecințele sale pentru victimă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, Roman Zvezdenco a solicitat constatarea încălcărilor prevederilor art. 5§1, 5§2, 6§2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, din motiv că s-a aflat în arest, pe un termen de 20 zile.

Or, conform art. 5§1, 5§2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa. Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în cel mai scurt termen și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa.

Totodată, conform art. 6§2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

Deci, în speță, fiind constatată existența unei violări, statul are obligația juridică din perspectiva Convenției de a pune capăt violării și de a-i înlătura consecințele în așa fel încât să se restabilească, pe cât posibil, situația anterioară violării prin repararea prejudiciului sub formă pecuniară.

Prin urmare, prejudiciul moral se acordă în raport cu consecințele negative suferite de parte, măsura în care au fost lezate acest și afectată situația socială și materială, iar în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului, aceste criterii

se aplică prin necesitatea ca partea lezată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

În circumstanțele expuse, având în vedere cele constatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a încasa din contul bugetului de stat în beneficiul lui Roman Zvezdenko, o despăgubire bănească în mărime de 100 000 de lei, care este una rezonabilă și echitabilă, fiind o despăgubire utilă și suficientă, compensatoare pagubelor de ordin moral cauzat persoanei vizate, această despăgubire fiind corespunzătoare și criteriilor de despăgubire stabilite de CtEDO prin jurisprudența sa.

Or, cuantumul prejudiciului moral pretins de către Roman Zvezdenko în mărime de 200 000 de lei este vădit disproporțional și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Roman Zvezdenko, reprezentat de avocatul Augustin Procopovici, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care se va constata încălcarea dreptului lui Roman Zvezdenko garantat de art. 5§1, 5§2, 6§2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, se va încasa de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Roman Zvezdenko suma de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest acțiunea urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Roman Zvezdenko, reprezentat de avocatul Augustin Procopovici.

Se casează integral decizia din 10 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 18 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Roman Zvezdenko împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Roman Zvezdenko împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Se constată încălcarea dreptului lui Roman Zvezdenko garantat de articolul 5§1, 5§2, 6§2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Se încasează din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii

Moldova, în beneficiul lui Roman Zvezdenko prejudiciul moral în sumă de 100 000 (o sută de mii) de lei.

În rest, cererea de chemare în judecată, se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru